

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1301/2015
22.09.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Миломира Николића, председника већа, Слађане Накић-Момировић и Марине Говедарица, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Јован Челебић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., ради оцене пуноважности поравнања, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1225/14 од 03.03.2015. године, у седници већа одржаној 22.09.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1225/14 од 03.03.2015. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Јагодини П 27/13 од 20.02.2014. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је делимично ништаво поравнање закључено између тужиоца и сада пок. ВВ са друге стране, закључено пред Општинским судом у Параћину под 3 Р 732/07 од 07.11.2007. године за износ од 90.450 евра и да странке имају трпети правне последице поништаја правног посла. Истом пресудом одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени, као правни следбеник сада пок. ВВ, бившег из ... да тужиоцу на име повраћаја новца противправно стечене имовине исплати износ од 72.750 евра у динарској противвредности по најповољнијем курсу по коме пословне банке откупљују ефективну страну валуту у месту испуњења обавезе на дан извршења са припадајућом каматом на овај износ у динарској противвредности, почев од дана подношења тужбе па до исплате и да накнади тужиоцу трошкове поступка. Одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1225/14 од 03.03.2015. године, одбијена је жалба тужиоца и потврђена наведена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено је изјавио ревизију тужилац због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку на основу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14) који се у овој парници примењује на основу члана 506. став 2. истог закона и налази да ревизија није основана.

У спроведеном поступку нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је више пута позајмљивао новац од ВВ, ради пословања свог приватног предузећа. Како позајмице нису измирене, поравнањем закљученим пред Општинским судом у Параћину 3 Р 372/07 дана 07.11.2007. године, по предлогу сада пок. ВВ, тужилац се у присуству свога адвоката Радослава Симића обавезао да предлагачу ВВ исплати на име дуга (позајмице) 150.000 евра у 30 једнаких месечних рата по 5.000 евра, а у случају доцње 5.000 евра у динарској противвредности са затезном каматом од момента доспелости до исплате. Тужилац је исплатио део дуга из поравнања, а тужени је као правни следбеник, син сада пок. ВВ покренуо извршни поступак ради принудне наплате преосталог потраживања из поравнања. Остатак дуга су намирили тужилац и син тужиоца.

Тужилац је у овој парници, тужбени захтев за делимичну ништавост поравнања и враћања дела исплаћеног износа по основу поравнања услед прекомерног оштећења засновао на чињеници да дуг тужиоца произилази из зеленашког правног посла и да је приликом обрачуна потраживања правни претходник туженог, као зајмодавац приписао недозвољени износ камате.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право одбијањем тужбеног захтева.

Уговором о поравнању, према члану 1089. став 1. Закона о облигационим односима, лица између којих постоји спор или неизвесност о неком правном односу, помоћу узајамних попуштања, прекидају спор, односно уклањају неизвесност и одређују своја узајамна права и обавезе. Према члану 1093. став 1. истог закона за уговор о поравнању важе опште одредбе о двостраним уговорима, ако за њега није што друго предвиђено. Одредбама члана 141. став 1. Закона о облигационим односима је прописано да је ништав уговор којим неко, користећи се стањем нужде или тешким материјалним стањем другог, његовим недовољним искуством, лакомисленошћу или зависношћу, уговори за себе или неког трећег корист која је у очигледној несразмери са оним што је он другом дао или учинио, или се обавезао дати или учинити. Суд према члану 3. став 3. Закона о парничном поступку неће да дозволи располагања странака која су у супротности са принудним прописима, јавним поретком, правилима морала и добрим обичајима.

Са изложеног произилази да се улога суда приликом закључења судског поравнања заснива у оцењивању да ли је тај акт у складу са принудним прописима и моралним императивима, што је у сагласности са обавезом суда да не дозволи поравнање које је противно принудним прописима и моралним императивима, пошто су то опште границе слободе уговарања, које странке ни закључењем судског

поравнања не смеју да пређу. У овом случају, тужилац је закључио спорно поравнање пред судом у присуству свога адвоката, без примедби. Неспорни правни основ потраживања из поравнања је уговор о зајму, који представља дозвољени правни посао, прописан законом. Тужилац као привредник, власник предузећа, који је позајмице више година користио за пословање није доказао да се приликом закључења уговора о зајму и поравнања зајмодавац користио стањем нужде тужиоца, тешком материјалном ситуацијом, недовољним искуством, лакомисленошћу или зависношћу и да је тиме остварио несразмерну корист на штету тужиоца. Напротив, тужилац као пословни човек морао је бити свестан ризика које носи задуживање и правни значај обавезивања на новчане обавезе пред судом. Према свим околностима конкретног случаја и по оцени Врховног касационог суда спорним поравнањем је изражена слободна воља тужиоца, која није супротна принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима, те нема места примени члана 103. Закона о облигационим односима. Такође, према члану 1094. истог закона због прекомерног оштећења поништење поравнања не може да се тражи. Истовремено код чињенице да је преостали дуг из поравнања исплатио и син тужиоца спорна је и активна легитимација тужиоца у односу на новчано потраживање.

Наводима ревизије се понављају наводи жалбе тужиоца који су правилно и свеобухватно оцењени побијаном пресудом. Ревизијом се оспорава и правилност утврђеног чињеничног стања што је без значаја, јер се ревизија према члану 407. став 2. ЗПП не може изјавити по овом основу.

Са изнетих разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа
судија
Миломир Николић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић